

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
15/00006-4

Dato
Bergen, 9. februar 2015

Høringsuttalelse angående nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev av 08.01.15.

Kunst- og designhøgskolen (KHIB) vil først benytte anledningen til å rose ekspertgruppen for en omfattende og lettlest rapport om finansieringssystemet for universiteter og høyskoler. Rapporten gir verdifull innsikt i prosessen, begrunnelser for ekspertgruppens forslag, og ikke minst anbefaling til ny finansieringsmodell. I vår høringsuttalelse ønsker vi å legge hovedvekt på følgende komponenter i modellen: basisbevilgningen, resultatindikatorer og forslaget om utviklingsavtaler.

Oppsummert er KHIB stort sett positive til ekspertgruppens forslag til ny finansieringsmodell, men etterlyser kunstutdanningene og kunstnerisk utviklingsarbeid i rapportens innhold.

Vi er enige i en betydelig basisbevilgning og at denne ikke de-/rekomponeres, vi er positive til at resultater for fullførte grader og studiepoengproduksjon gis finansiell utfelling i modellen. Vi er avventende i forhold til utviklingsavtaler, og oppfordrer KD til varsom finansieringseffekt, og at PKU bør ta seg av evalueringen.

KHIB støtter ekspertgruppens vurdering av at det ikke er behov for en full omlegging av dagens finansieringssystem, men at dette kan videreutvikles og forbedres. Vi støtter også opp om at prinsippene om enkelthet og oversiktighet bør videreføres.

Utgangspunktet for innføringen av modellen:

På høringskonferansen kom det frem skepsis knyttet til utgangspunktet for innføringen av modellen, i den forstand at relativ forbedring/forverring vil lønne/straffe seg uavhengig av ståsted. KHIB deler skepsisen og mener det vil være urimelig og et dårlig incentiv, selv med en åpen ramme og et helhetlig sektorhensyn, at relativ forbedring fra *dårlig* til *middels* kvalitet vil lønne seg finansielt mer enn å *opprettholde høy kvalitet* på kvantitative og kvalitative resultater.

Basisbevilgning

Vi er positive til at basisbevilgningen bør utgjøre minst 70 % av finansieringen, da dette bidrar til stabilitet og forutsigbarhet. Vi støtter vurderingen av at det ikke er hensiktsmessig å re-/dekomponere basis, både på grunn av usikkerheten om dette vil føre til en mer rettferdig fordeling, og fordi det kan føre til redusert fleksibilitet for virksomhetene.

Finansiering av nye bygg bør derimot behandles særskilt. Beslutning om og finansiering av nybygg er langvarige prosesser som strekker seg over flere styreperioder. Det er problematisk for et styre å skulle ta høyde for usikre prosesser, usikre byggekostnader med dertil usikre leiekostnader, samt usikker finansiering langt frem i tid. Det kan bety at et ansvarlig styre vil være veldig tilbakeholden med å fremme forslag om nødvendige nybygg.

Institusjonens styre har ikke heller oversikt over de varierende og omfattende prosesskostnadene på veien til et nybygg, som også er kostnader som delvis må finansieres gjennom husleien. Det er også en realitet at manglende husleiedekning ved nytt bygg, vil ha *virksomhetskritisk konsekvens* - langt utover å være en «økonomisk belastning» som er ord som benyttes i rapporten. Det må følgelig sikres kompensasjon for økte husleiekostnader for institusjoner som får nye bygg.

Resultatbaserte komponenter

Nedenfor er kommentert indikatorer som inngår i forslaget til ekspertgruppen, samt BOA-indikator.

Studiepoeng:

Når det gjelder studiepoengsindikatoren er KHiB enig i at den bør videreføres og ha stor betydning. Vi er også enige i at det bør være åpen ramme for denne indikatoren.

Kandidater:

Ekspertgruppen foreslår å innføre en indikator for avlagte grader (kandidater). KHiB er positive til innføringen av en slik indikator, og er enig i ekspertgruppens vurdering av at dette kan bidra til økt gjennomstrømming. Som et ledd i å øke gjennomstrømmingen (og kvaliteten) mener vi imidlertid at studiefinansieringen også bør styrkes.

Publisering:

Publiseringsindikatoren som er foreslått er ikke egnet for kunstutdanninger, og bør følgelig ikke være en del av resultatelementet for disse. Et forslag er at basis for kunstutdanningene styrkes tilsvarende publiseringsindikatoren, evt. fordeles på andre resultatindikatorer.

BOA:

KHiB er enig i at BOA ikke bør inngå som indikator med finansiell uttelling, og vi støtter begrunnelsene som ekspertgruppen selv gir. Mange UH-institusjoner kan vise til verdifullt samarbeid med samfunns- og næringsliv som ikke nødvendigvis innebærer et finansielt samarbeid, eller innebærer at UH-institusjonen genererer inntekter. Som rapporten også påpeker bør økning i BOA-inntekter være et betydelig insentiv i seg selv.

UKP-avtaler

KHiB er betinget positiv til opprettelsen av UKP-avtaler (utvikling, kvalitet og profilering) mellom virksomhetene og departementet, men da først og fremst som et ledd i etatsstyringen.

Vi er enige i at en avtale kan være bedre egnet enn kvantitative resultatindikatorer når det kommer til å måle utvikling i kvalitet, samspill og profil. Vi er imidlertid usikker på ekspertgruppens forslag til finansieringsmekanisme og evaluering av en slik avtale. Med hensyn til finansiering frykter vi at insentivene/ sannsynligheten for belønning er størst for institusjoner som i utgangspunktet har stort forbedringspotensial. Vi imøtekommer selvsagt en generell heving av kvaliteten i sektoren, men vi mener det er uheldig dersom modellen favoriserer institusjoner med lav kvalitet (men økende) over virksomheter som har jevnt høy kvalitet.

Hvis avtalene skal være et insitament for å oppnå finansiell uttelling, bør det å oppnå «høy kvalitet» gi uttelling uansett utgangspunkt.

Vi er enig i ekspertgruppens anbefaling om å la en ekstern komité evaluere målsettingene før avtaleinngåelse. Det er interessant at Nederland har innført et system som belønner institusjoner med best evaluering av målene. Kanskje en variant av dette kan motivere institusjoner som allerede har høy kvalitet til å prestere enda bedre? For eksempel ved at institusjoner med høy kvalitet over tid kan konkurrere om en ekstra pott for eksellens.

Når det gjelder evalueringen av avtalene mener KHiB det bør vurderes om Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) kan gis en sentral rolle med å evaluere målsettinger og måloppnåelse ved kunstutdanningene.

Vi innser at en viktig målsetting ved ekspertgruppens arbeid har vært å lage en enkel og oversiktlig modell, og vårt ønske om å korrigere skjevheten som vi mener er i modellen, kan være med på å komplisere bildet. Hovedbudskapet vårt er likevel at vi ønsker at KD undersøker hvorvidt modellen gir gode nok insentiver til virksomheter som allerede har høy kvalitet.

Det er også viktig at eventuell innføring av avtaler ikke medfører økt byråkrati og rapportering, men inngår som et ledd i etatsstyringen, og blir en individuell tilpasning til den generelle målstrukturen for institusjonene.

KHiB har gitt høringsuttalelsen på et teoretisk grunnlag uten å ha kunnet vurdere/simulere effekter på KHiBs egen bevilgningsramme.

Med hilsen

Cecilie Ohm
høgskoledirektør

Øivind Skaar
økonomisjef

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.